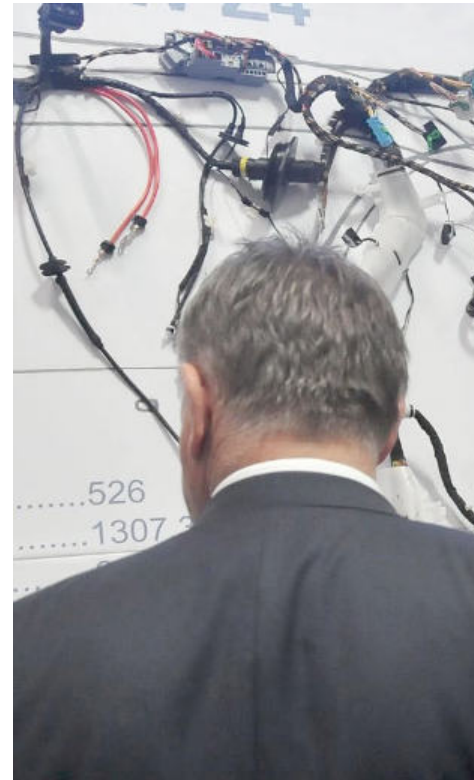

Упркос најавама с краја прошле и почетка ове године да ће БДП у 2017. скочити најмање три, а могуће и 3,5 одсто, Србија се нашла на убедљивом зачељу региона Централне и Југоисточне Европе након прве половине године.

У првом тромесечју привредни раст је износио 1,2 одсто, а у другом је "убрзао" на 1,3 одсто, што према рачуницама захтева привредни раст од око пет одсто до краја године како бисмо достигли оних зацртаних три одсто. Шансе за то су минималне сматрају стручњаци, али рецимо да смо као Румунија то би била реалност.

Наиме, Вишеградска група коју чине Мађарска, Пољска, Чешка и Словачка, уз додатак Румуније јесте европски регион који бележи најбржи привредни раст. При томе Румунија предводи Европу са растом БДП-а у првом полугодишту од 5,7 одсто и то након прошлогодишњег раста од 4,8 одсто. Занимљив је коментар главног економисте Централне банке Румуније након саопштавања ових резултата, који је упозорио да овај раст није заснован на инвестицијама, већ на увозу. С друге стране, (не)критичност Народне банке Србије се види по одлуци да и даље остане уз пројекцију раста од три одсто за целу годину упркос подбачају у првом полугодишту.

Борис Драговић, представник консултантске куће Мекинзи у Србији, истиче да домаће и међународне институције подржавају процену реалног раста БДП-а од три одсто иако је он у првом кварталу порастао за 1,2 а у другом за 1,3 одсто.

"Засигурно ће домаћа тражња због смањења незапослености, а и због ниских каматних стопа расти што говори у прилог расту од три одсто. Са друге стране питање је колико ће инвестиције имати снаге да допринесу у наредна два квартала, јер је јако мало транспарентности у овој области. У перспективи, додуше раст од три одсто јесте већи од раста еврозоне, али засигурно мањи од раста у Централној Европи где је у прва два квартала Румунија на првом месту са 5,7 одсто, Чешка и Пољска са преко четири одсто, а Мађарска и Словачка са преко три одсто. Тако да и тих наших три одсто није баш тако сјајно", оцењује Драговић.

Ако заостајемо за централноевропским индустријским земљама, да видимо каква је ситуација са регионом.

Бугарска је у прва два квартала имала раст БДП-а од 3,6 одсто. За земље бивше Југославије, осим Србије, нису познати подаци за други квартал, али су у првом имале далеко бржи раст од нас. Тако је Хрватска имала 3,4 одсто, затим Албанија четири одсто, Црна Гора 3,2 одсто, Словенија чак пет одсто, а најлошија је била БиХ са 2,7 одсто раста БДП-а у првом тромесечју, што је више него дупло боље од српске привреде.

Ra
Zen
Alb
Bug
BiH
Češ
Slov
Mac
Hrv
Litv
Crn
Slov
Polj
Rum
Srb

Последице слабијег раста БДП-а од планираних три одсто према ком је састављан и буџет за ову годину могу бити порески приходи мањи од планираних. Међутим, то за сада не брине власти с обзиром да је за шест месеци остварен суфицит у републичком буџету од 33 милијарде динара, док је примарни суфицит (без камата на јавни дуг) преко 104 милијарде динара. Још један негативан ефекат успоравања раста економске активности је успоравање пада јавног дуга према БДП-у који је на крају јуна био на нивоу од 65,7 одсто БДП-а, што је најмање од средине 2014. године.

Након првог квартала, власт и неки економисти су тврдили да је раст БДП-а од 1,2 одсто у односу на исти период прошле године последица спољних шокова, то јест велике хладноће која је посебно погодила електроенергетски систем. Тадашња процена је била да ће се производња струје која је пала за чак 14,5 одсто БДП-а у прва три месеца (на супрот логици која каже да што је већа зима треба и већа производња струје) опоравити и до краја године доћи на нулу. До краја јуна је успела да смањи пад на 6,5 одсто у односу на други квартал прошле године. Сада је међутим објашњење да је суша погодила пољопривредну производњу и да је то разлог лошијег економског резултата. Милојко Арсић, професор Економског факултета у Београду, израчунао је да се на сушу и струјни колапс може одбити 0,8 до један процентни поен БДП-а.

"Пад производње електричне енергије у првом кварталу на годишњем нивоу, дакле ако у децембру не буде проблема, утиче на смањење БДП-а са 0,2 процентна поена. Ова суша која је погодила и друге, мада не јако као нас с обзиром на већи удео пољопривреде у нашем БДП-у. Отприлике да ће на наш БДП утицати негативно 0,8 до једног процентног поена, док ће земље у окружењу смањити БДП за око 0,4 процентна поена. То значи да је укупно ефекат тих спољних шокова један до 1,2 одсто. То не објашњава шта се десило са осталим растом", тврди Арсић.

Он истиче да је проблем у лошој пословној клими, као и у слабијем приливу страних директних инвестиција у првом кварталу за шта су објављени подаци, као и слабијем извршењу јавних инвестиција из буџета у првих шест месеци у односу на прошлу годину. На слабију реализацију инвестиција указује и процена да је у првој половини ове године забележено смањење грађевинских радова за пет одсто у односу на исти период прошле године.

"Не може се сва разлика у процењеном и оствареном расту приписати хладноћи и суши. Иначе наше власти када год ствари иду лоше приписују неким спољним шоковима на које није могуће утицати, а када иде добро онда заслуге приписују себи", примећује Арсић.

Незапосленост брже пада него што привреда расте

Јуче је председник Србије Александар Вучић саопштио да је према прелиминарним подацима незапосленост пала на 10,6 одсто рачунајући ту и сезонски ангазоване раднике. Арсић примећује да је неувобичајено да имамо најспорији привредни раст, а највећи пад незапослености истичући да обично привреда расте брже од раста запослености.

(Данас)